

Karel Doormanstraat 9-13

Gemeentelijk monument sinds 2004

“Van belang vanwege verzorgd bouwkundig geheel, zorgvuldig herstel, voormalig sociale functie, stedenbouwkundige eenheid, bijzondere verkavelingsvorm en geschiedenis van Oud-Beijerland. beeldbepalend complex en straatwand”.

Het complex aan de Karel Doormanstraat waar het kleindierenhof is gevestigd, is een bekend beeld voor elke Oud-Beijerlander. De oplettende voorbijganger ziet dat het complex 2 gevelstenen bevat. Een korte schets over de geschiedenis van het complex.

In *“Uit vervlogen dagen”* (gestencilde versie) van de oud- hoofdonderwijzer K. Siderius kunnen we lezen dat er in 1617 al een armenhuis stond aan de Schoolstraat, het eerste gedeelte van de huidige Karel Doormanstraat. Deze was in eigendom van de Groote armen van Oud-Beijerland.

“om aan de eigen armen een onderdak te verstrekken, liet de Diaconie een armenhuis bouwen op de plaats waar nu “Kleindierenhof” staat. In 1617 werd nog een ander perceel aangekocht, vermoedelijk er naast, voor Fl. 225,--; het werd in 1621 in gebruik genomen. Het geheel had aan de straatzijde twee kleine vertrekjes, met een zandstenen poort er tussen; boven de poort stond een beeld van een vrouw en het jaartal 1621. Door de poort kwam men op een binnenplaats; ter weerszijden waren kleine woningen gebouwd. Aan de zuidzijde gaf een andere poort toegang tot de tuin, die er achter lag. Later in 1797, werd de oostzijde voor de grote armen en de westzijde voor de diaconie- armen gebruikt. In 1864 kocht de gemeente ook de westzijde en liet het geheel, dat in zeer verwaarloosde toestand verkeerde herstellen”.

(Sideruis geeft in zijn boek geen bronvermelding).

In het cohier van de verponding van 1627 wordt in de Schoolstraat al gesproken over *“Het oude vrouwenhuys en de gasthuys”* groot 64 roeden. Voor de bouw van het huidige Abel Tasmankwartier is er archeologisch onderzoek verricht.

Uit de voormalige beerpunt kwamen veel koppen van Goudse pijpen, waarschijnlijk van het oudemannenhuis wat hier ooit heeft gestaan.

Kadaster legger artikel 180- 1/2.

De oudst gevonden eigenaar is "de Groote armen van Oud-Beijerland".

In het Kadaster aangemerkt als:

Dorp, huis en erf, sectie C no. 215,
groot 2 roe, 41 el.

Bosch, sectie C no. 216,
groot 4 roe, 10 el.

In 1863 verkoop. Overgebracht naar artikel:

181- 38/40/44. (voor sectie C no. 215)

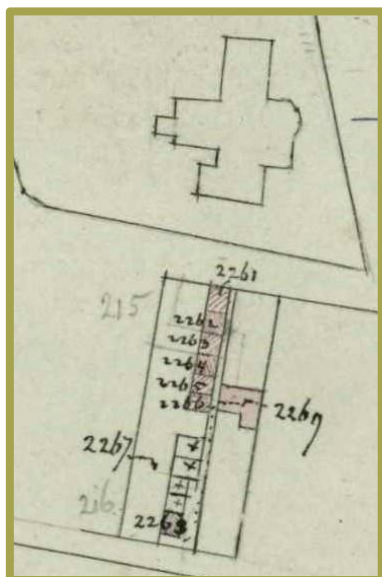
181- 41/ 44. (voor sectie C no. 216)

Kadasterlegger 181- 38/40/41/44.

De Kadastrale sectienummers zijn gekocht door de gemeente Oud-Beijerland.

Als de gemeente in 1864 het verwaarloosde complex laat opknappen wordt de 1e steen op 25 augustus 1864 gelegd door de op 19 mei 1857 (akte 61) geboren Jan Jacobus Kleijn, Hij is de zoon van de heemeester Cornelis Kleijn. Cornelis Kleijn is tevens van 1851- 1862 wethouder in Oud-Beijerland.

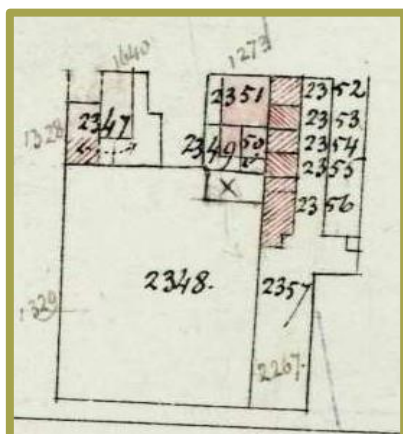

215	02 41	2261	" "	18
		2262	" "	18
		2263	" "	18
216	04 10	2264		18
		2265		18
		2266		18
		2267		05 43
				<u>06 51</u>

Hulpkaart juli 1865

De zes gebouwde woningen sectie C no. 2261 t/m 2266 zijn 18 ca. groot. Er is nog een erf over; sectie C no. 2267 groot 5 roe, 43 ca.

		2352	20
		2353	20
		2354	20
2267	5 43	2355	20
		2356	45
		2357	4 18
	<u>5 43</u>		<u>5 43</u>

Hulpkaart juli 1865

De vier gebouwde woningen sectie C no. 2352 t/m 2355 zijn groot 20 ca.

Eén woning sectie C no. 2356 groot 45 ca.

Erf sectie C no. 2357 groot 4 are, 18 ca.

In 1871 staat in het Kadaster aangetekend vernieuwing.

Overgebracht artikel 1379- 16 t/m 27.

Kadaster legger artikel 1379- 16 t/m 27.

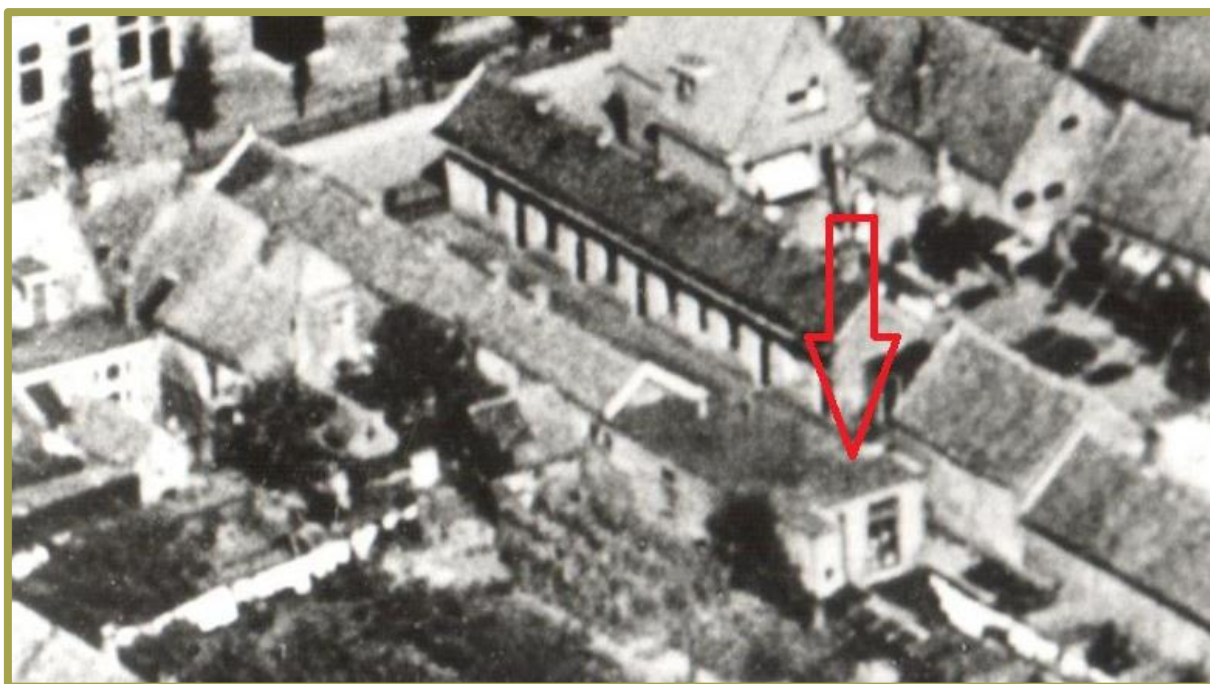
In 1887 is er door het Kadaster een hermeting en worden de armenhuisjes op de volgende manier aangemerkt:

Schoolstraat,	huis,	sectie D no. 1208, groot 17 ca.
	huis,	sectie D no. 1209, groot 17 ca.
	huis,	sectie D no. 1210, groot 17 ca.
	huis,	sectie D no. 1211, groot 18 ca.
	huis,	sectie D no. 1212, groot 18 ca.
	huis,	sectie D no. 1213, groot 17 ca.
	huis,	sectie D no. 1214, groot 17 ca.
	huis,	sectie D no. 1215, groot 17 ca.
	huis,	sectie D no. 1216, groot 17 ca.
	huis,	sectie D no. 1217, groot 26 ca.

In 1910 is er een verbouwing van het complex en werd er een gedeelte aangebouwd voor de opvang van besmettelijke ziekten. Dit keer weer de 1e steen gelegd door burgemeester A.C. de Vries Broekman op 19 maart van dat jaar.

De aanbouw. Rechts de gevelsteen

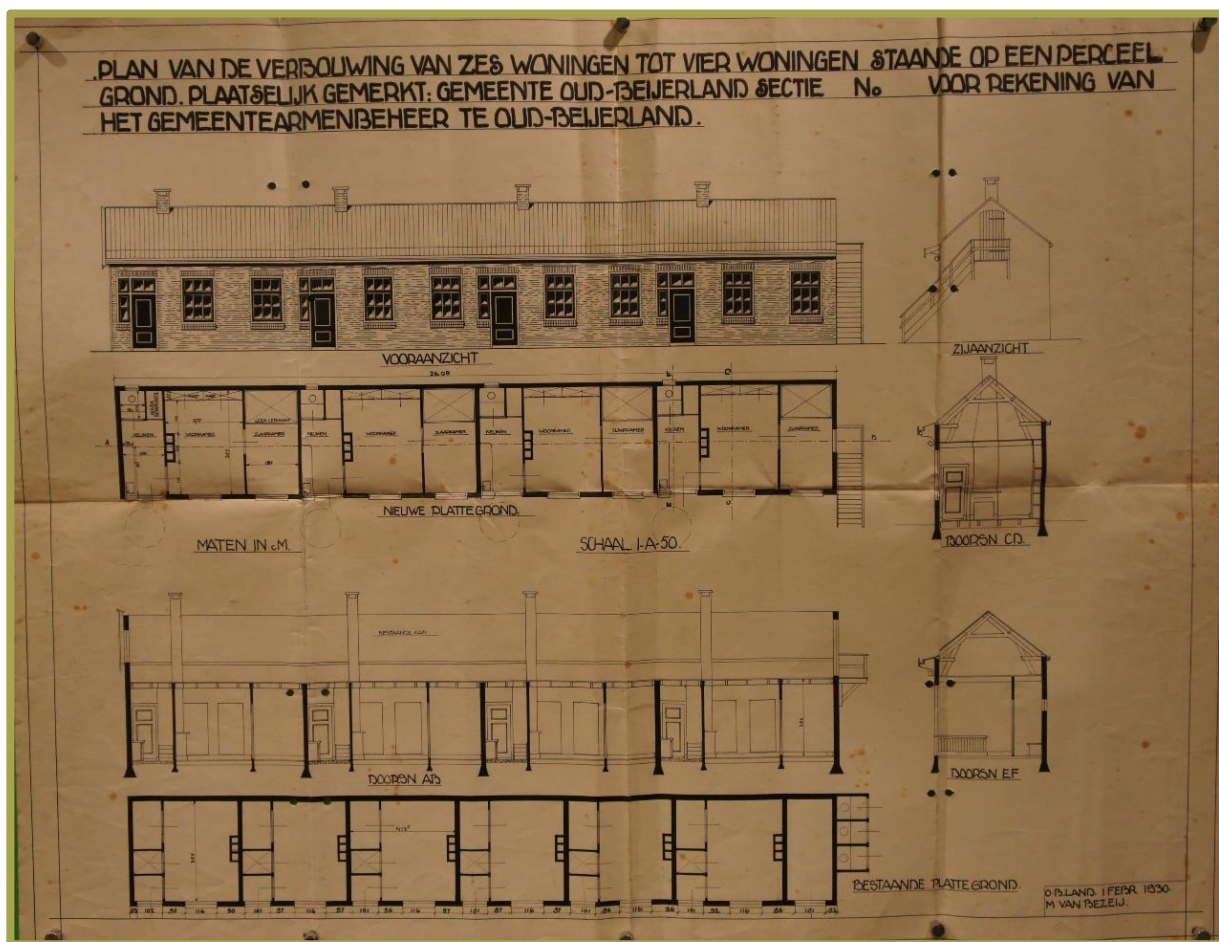
Bij de pijl aanbouw bedoeld voor besmettelijke ziekten

In 1930 is men van mening dat de armen toch wel erg klein behuïsd zijn. Het armbestuur stuurt over de situatie een brief aan het college van burgemeester en wethouders.

De bestaande woningen zijn voor oudvandaag zeer premetief en ongerievelijk ingericht. Het grootste ongemak is wel, dat dat bij het meerendeel derwoningen maar een slaapgelegenheid is en dat de oppervlakte van de kamers te klein zijn om ereen ledikant bij te plaatsen, wat bij ziekte noodzakelijk is voor oppassing bewaking enz enz. De bedstede die in iedere woning aanwezig is, is een gezochte verblijf plaats voor wandgedierte wat er ten alle tijden aanwezig is. naast en onder de bedstede is de zoogenaamde spin (kelder), waar etens resten maar ook kolen hout en turf in geborgen worden. Een w.c. is niet aanwezig, die staan buiten achter de woningen, wa terleidingi is in de woningen niet aanwezig , voor het geheele blok woningen is eenkraan in het midden van de bestaande dubbele rij. Het gevolg is dan de bewoners die meestal op hoge ouderdom zijn, voor alles naar buiten moeten, wat vooral in de winter tot vervuiling aanleiding geeft.

Een passage uit de brief van het armenbestuur aan het college.

Van de 6 woningen worden er 4 gemaakt, voor een bedrag van Fl. 4800,--.

Tekening behorend bij de bouwaanvraag voor het vergroten van de woningen, 1930

De pomp – Foto ca 1941

De woningen na de vergroting – Foto ca 1959

Tot 1939 werden hier armen van Oud-Beijerland gehuisvest. Tijdens de 2e Wereldoorlog is het distributiekantoor er gevestigd.

In de periode van 1946 tot 1964 is dit complex brandweerkazerne en werd de aanbouw uit 1901 gebruikt als leslokaal.

Geruime tijd vind de jeugd van Oud-Beijerland hier onderdak en is er ook de jeugd sociëteit “Fire”.

Na 1985 is hier het “Kleindierenhof” gevestigd.

Overzichtsfoto ca. 1972.

In 2004 is het complex aangewezen als gemeentelijk monument met als motivatie:

“Van belang vanwege verzorgd bouwkundig geheel, zorgvuldig herstel, voormalig sociale functie, stedenbouwkundige eenheid, bijzondere verkavelingsvorm en geschiedenis van Oud-Beijerland. beeldbepalend complex en straatwand”.

Pieter Jan in 't Veld
2025.